

ARBEIDSPLAN 2017

Lyseren ved Granodden, Spydeberg. Foto: Ole Håkon Heier

Vedtatt 31.3.2017

Bakgrunn

Forskrift om rammer for vannforvaltning, fastsatt 15.12.2006 (vannforskriften) implementerer EU's rammedirektiv for vann i Norge. Hovedformålet med direktivet er å beskytte og om nødvendig forbedre, miljøtilstanden i alt ferskvann, brakkvann, kystnært vann og grunnvann. Direktivet har som mål at det skal oppnås god vannkvalitet i alle vannforekomster. Vannforskriften sier at alle vannforekomster i Norge minimum skal ha god økologisk og kjemisk tilstand.

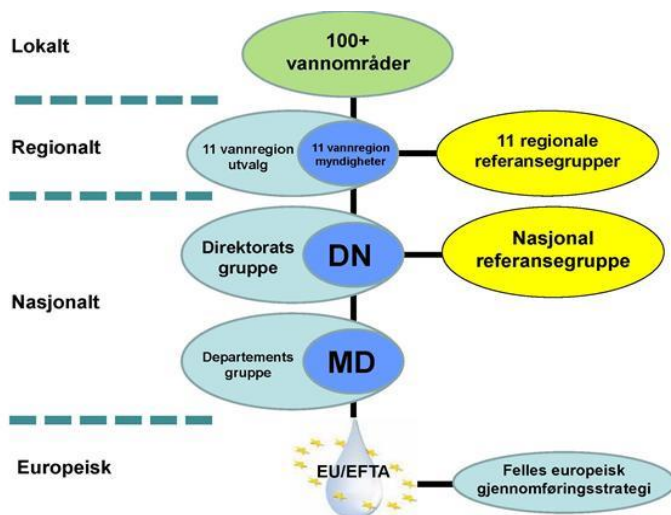
Gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge

Ansvar for gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge er fordelt på flere departementer. Klima- og miljødepartementet er gitt koordineringsansvaret for den nasjonale gjennomføringen og skal rapportere til ESA og representerer Norge i samarbeidet mellom Norge og EU-landene om gjennomføringen av direktivet.

Direktoratene under berørte departementer har sentrale oppgaver både i forberedelsen og gjennomføringen av direktivet, og en direktoratsgruppe er opprettet til dette formålet. Direktoratsgruppen vil også være en viktig rådgiver for gjennomføringen av direktivet på regionalt nivå, og vil delta i europeisk samarbeid om direktivet. Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå.

Vannregionmyndigheten skal koordinere arbeidet med å gjennomføre forskriften. Dette skal skje i nært samarbeid med vannregionutvalget som består av berørte myndigheter på regionalt- og lokalt nivå. I henhold til vannforskriften skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Disse skal omfatte alle vannforekomster i vannregionen.

Det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen vil skje lokalt i vannområdene og samordnes av vannområdeutvalget (styringsgruppen).

Figur 1 viser organiseringen av arbeidet med rammedirektivet for vann

Arbeidet er styrt av aktiviteter og frister gitt i vannforskriften og følger en milepælsplan for 2016 – 2021 (med forbehold om godkjenning i departementsgruppen, tidsplanen kan bli justert):

Aktivitet	Tidsfrister
Forvaltningsplan for Vannregion Glomma med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	1.7.2016
Iverksettelse av revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram	1.1.2016
Rapportering til ESA av vedtatte forvaltningsplaner med tiltaksprogram	2017
Oppstart planprogram for revidert forvaltningsprogram med tiltaksanalyse	2019
Rapportering fra alle myndigheter til VRM om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Rapportering fra VRM til Miljødirektoratet om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Ny karakterisering må være gjennomført; inndeling i vannforekomster og påvirkninger/ risiko	2018
Frist for innspill fra alle myndigheter og interessenter til revidert tiltaksanalyse	2019
Oppstart høring av revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram	2020
Nasjonal rapportering til ESA om status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Miljømål for planperioden skal være nådd (inkludert unntak). Status for måloppnåelse rapporteres til ESA sammen med revidert forvaltningsplan	2021
Revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	2021

1. Vannområde Glomma sør for Øyeren

Vannområde Glomma sør for Øyeren organiserer vannforvaltningsarbeidet i områder som drenerer til Glomma fra utløpet av Øyeren i nord til Oslofjorden i sør. Vannområdet startet arbeidet i 2010 og følger fremdriften fastsatt i Vannforskriften.

Vannområdet har følgende arbeidsoppgaver:

- Dele opp og fullkarakterisere alle vannforekomstene i Vannområdet
- Fastsette miljømål
- Foreslå og evt. utrede nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannkvaliteten slik at miljømålene nås senest innen fristen som er 2021.
- Gjennomføre prosjektet etter den intensjon og de prosesser og arbeidsmetoder som vannforskriften med tilhørende veiledere beskriver

a. Samarbeidspartnere

Det er 11 kommuner (Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Råde, Rakkestad, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Spydeberg, Askim) som sammen med Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Østfold og andre myndigheter og interessegrupper samarbeider i vannområdet. Arbeidet ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Den daglige driften utføres av daglig leder.

b. Mandat og organisering

Vannregionmyndigheten inviterte ordførerne i de sentrale kommunene i vannområdet til et møte 5.mars 2009. I møte ble det gitt tilslutning til å opprette et vannområdeutvalg (VOU). Forslag til finansiering og organisering av arbeidet ble diskutert. Saken er senere lagt fram for de respektive kommunestyrene til behandling. Alle berørte kommuner har gitt sin tilslutning til arbeidet og finansieringen av dette.

Vannområdeutvalget (VOU):

Styringsgruppa i vannområdet, Vannområdeutvalget, består av ordførerne, eller en vararepresentant, i de 11 deltagerkommunene, representanter for fylkesmannen i Østfold og Østfold fylkeskommune. Styringsgruppa har det overordnede ansvaret for arbeidet og tar prinsipielle avgjørelser herunder å fastsette; mandat, mål, organisering, framdrift og økonomi. Styringsgruppa ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er styringsgruppas sekretær.

Arbeidsutvalg (AU)

For å sikre en smidig arbeidsform har styringsgruppa nedsatt et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget oppgaver er å forberede saker til styringsgruppa samt å avklare mindre prinsipielle saker på vegne av styringsgruppa. AU ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er AU's sekretær.

Daglig leder (DL)

Daglig leder er administrativ og faglig leder av vannområdearbeidet. Dvs. daglig ledelse, koordinering, økonomistyring og sekretærfunksjon. Daglig leder skal planlegge og organisere framdrift av arbeidet sett i forhold til vedtatte mål og aktivt fremme forslag til framdrift/videreutvikling av arbeidet for styringsgruppa. Daglig leder skal videre gjøre arbeidet kjent og sikre informasjonsflyt og medvirkning i hele vannområdet.

Faggruppene

Arbeidet er delt inn i 3 faggrupper. Faggruppene skal utvikle helhetlige strategier i vannområdet og sørge for framdrift innen eget fagfelt. Faggruppene skal foreslå tiltak og utarbeide strategier som grunnlag for de geografiske handlingsplanene. Faggruppene konstituerer seg med egne ledere og har selv ansvaret for møter i samarbeid med daglig leder som er faggruppenes sekretær.

Faggruppene har ansvaret for følgende spesialoppgaver:

Vannkvalitet/vassdragsbruk

- Bidra til og kvalitetssikre arbeidet med fullkarakterisering/klassifisering av vannforekomstene
- Foreslå vannkvalitetsmål for hver vannforekomst
- Foreslå og vurdere tiltak for å nå miljømålene
- Utarbeide overvåkingsprogram for vannforekomstene i vannområdet
- Bidra til å sikre god økologisk status i vannforekomstene
- Bidra til en bærekraftig håndtering av flom og vannreguleringer
- Ivareta allemannsrettigheter og rekreasjonsverdier

Landbruk

- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig landbruk (jord og skogbruk) i hele nedslagsfeltet, med redusert jorderosjon og næringsstofflekkasje og reduserte utslipp av miljøgifter til vassdraget.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens landbruksavdeling.
- Ivareta landbrukets kulturlandskap og naturmangfold

Avløp/slam

- Bidra til miljøvennlige og bærekraftige avløpsløsninger fra spredt bebyggelse, byer og tettsteder og bedrifter i hele nedslagsfeltet.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens miljøvernnavdeling.
- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig bruk av avløpsslam

Kommunekontakter

- Ansvar for kommunens oppfølging/koordinering og informasjonsflyt i arbeidet.
- Ansvar for de geografiske tiltaksprogrammene

Ressursgruppe

- Fag- instanser/-personer som bistår arbeidet ved behov når spesifikke tema skal behandles. Ingen faste møtearenaer.

Målsetninger og aktiviteter

c. Hovedmål

Hovedmålet med arbeidet er å sikre god vannkvalitet i alle vannforekomster i vannområdet sett i forhold til vannforekomstens naturtilstand. I tillegg til å beskytte og om nødvendig forbedre vannkvaliteten vil det innenfor rammene av hovedmålet arbeides for bærekraftig bosetting, næring og ressursbruk i hele vannområdet. Målet skal nås gjennom helhetlig forvaltning og lokal forankring.

d. Delmål, aktiviteter og arbeidsplan for 2017

Delmål 1: Gjennomføring og rapportering av tiltak, i tett dialog kommuner og øvrige sektormyndigheter.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Etablere årlige rapporteringsrutiner	DL		Koordineres av vannregionmyndigheten
Registrere gjennomførte tiltak innenfor sektorene			Håndteres delvis av nytt datainnhentingssystem automatisk, delvis ved manuell registrering av vannområdet gjennom kommunene.

Delmål 2:

Øke og sikre kunnskapsnivået om påvirkninger, tiltak og effekter blant deltagerne i vannområdet og de som blir berørt

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Årlig overvåkning i tråd med overvåkningsplan	DL	17	I tett samarbeid med fylkesmannen med innspill fra kommunene
System og maler for å innhente data om tiltak	DL		Ses i sammenheng med rapporteringsmaler
Bringe inn sentrale aktører fra forskning og kunnskapsmiljøer i faggruppemøter og evt seminarer	DL	-	Fagdag om bekkekanter i mai?
Åpne for nye fagnettverk	DL/ fagledere	-	Overvann Brukerinteresser/ -medvirkning
Prosjekt	DL	-	Optimalisering av spredte avløpsanlegg- fortsettes Sedimentkartlegging Lundebyvannet og rapport om videre tiltaksanbefaling Felles overvannsnorm, samarbeid med vannområde Morsa Miljøråd i landbruket (omsøkes) pH- målinger i bekker i Degernes (omsøkes)
Studietur	DL	-	Landbruksgruppa

Delmål 3: Videreutvikle arbeidet i styringsgruppa og styrke engasjementet rundt arbeidet med vannforvaltning i kommuner og blant brukerinteresser.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Seminar på Stortinget om målkonflikten vannkvalitet og økt matproduksjon	DL	13	Arrangeres i samarbeid mellom vannområdene i Østfold, Vannregionmyndigheten og Vanngruppa på Stortinget
Tilrettelegge for økt kontakt mellom VOUs ledelse og styringsgruppen i VRU	VRM	20	Årlig møte mellom styringsgruppen i VRU og leder i VOU
Økt kontakt mellom administrasjon og politisk ledelse	DL	22	Årlig styringsgruppemøte med deltakelse fra rådmenn/ kommunalsjefer
Øke fokus på brukerinteresser	DL	52	Samarbeid med brukerorganisasjonene i vannkvalitetsgruppa og respektive kommuner
	DL	52	Vannområdet bevilger en årlig pott som brukerorganisasjonene kan søke på, rettet mot vannrelaterte arrangement for barn og unge
Prosjekter	DL		Som beskrevet under delmål 2
Fortsatt tett samarbeid på tvers av vannområdene i Østfold	DL		Månedlige prosjektledermøter samt prosjektlederforum for vannregion Glomma.

Delmål 4: Videreutvikle og spisse informasjons – og kommunikasjonsarbeidet i vannområdet som et verktøy for å nå vannområdets hovedmål.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Nettsider og Facebook	DL	-	Faste oppdateringer fra medlemskommunene
Profilere vannområdet utad	DL	-	I større grad benytte seg av media ved relevante hendelser

Sentralt i 2017 vil være tiltaksgjennomføring og dokumentasjon/ rapportering av dette. Høring av planprogram og «vesentlige vannforvaltningsspørsmål» er utsatt til 2019, da det ønskes «ro» til å ha fokus på tiltaksgjennomføring og styrking av kunnskapsgrunnlaget i 2017 og inn i 2018.

Viktige konkrete aktiviteter i Glomma sør vil være:

- Kommunal oppfølging av tiltak
 - Miljørådgivning i landbruket
 - Kompetansebygging og optimalisering av spredte avløpsanlegg
 - Felles overvannsnorm, i samarbeid med vannområde Morsa
- Oppstart rullering av RMP (høst 2017)
- Datainnhenting om tiltaksgjennomføring
- Overvåkning
- Brukerinteresser og medvirkning. Faggruppe vannkvalitet ønsker at vannområdet gjør som bl.a Morsa har gjort, å vedta en årlig pott brukerorganisasjonene kan søke på til formål og aktiviteter som informerer og bevisstgjør barn og unge om vannkvalitet og vannforvaltning.
- Sedimentkartlegging i Lundebyvannet og veien videre

Prosjekter (med forbehold om finansiering):

- Videreføring av miljøråd i landbruket.
- Videreføring av optimalisering av spredte avløpsanlegg- felles søknad alle vannområdene i Østfold.
- Måling av pH i bekk i Degernesfjella.

Finansiering

Arbeidet finansieres av kommunene, fylkeskommunen og fylkesmannen. Kommunenes andel er fastsatt ut fra innbyggertall og jordbruksareal som gjenspeiler forventet belastning og brukerinteresser. De faste økonomiske bidragene indeksreguleres årlig iht. konsumprisindeksen.

Tabell 1 nedenfor viser hvordan arbeidet finansieres

Bidragstyper	Innbyggertall	Jordbruksareal	Økonomisk bidrag*	Kommentar
Spydeberg	5400	35000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Askim	15574	28500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Skiptvet	3748	32500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Eidsberg	11423	75500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Rakkestad	8023	109500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Sarpsborg	54539	78500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Fredrikstad	78834	70000	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Hvaler	4505	5000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Trøgstad	1000	31000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Råde	1800	16000	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Halden	2000	17500	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Østfold fylkesk.			200.000	
Statlige midler			215.000	Beløpet kan variere
Fylkesmannen i Østfold			300.000	Ingen fast sum – tilskudd varierer fra år til år, øremerkes overvåking

*Tall i 2009 kr, beløpene indeksreguleres

Budsjett

Inntekter:	Regnskap 2016	Budsjett 2017
Kommunal andel	1 165 000	1 165 000
Østfold fylkeskommune	200 000	200 000
Statlige midler	215 415	215 000
Fylkesmannen (overvåking)	964 000	800 000
Sum	2 544 415	2 380 000
Utgifter:		
Lønn daglig leder inkl sosiale kostnader	914 029	930 000
Lønn stabsstøtte (arkiv, IT, regnskap)	127 615	130 000
Utstyr	182	10 000
Reiser	41 979	40 000
Studietur	190 608	150 000
Telefongodtgjørelse	4000	4 000
Beverting/ møter	29 094	30 000
Andre utgifter	6082	10 000
Informasjonstiltak	7297	0
Lisenser/ driftsavtaler	7205	7 500
Konsulenter øvrig	0	100 000
Kurs	0	35 000
Søknadsmidler "Barn og unge"	0	50 000
<u>Overvåking</u>		
Overvåking bekker og innsjøer	486 642	580 000
Overvåking kyst		550 000
Årsrapport overvåking	0	100 000
Sum	1 814 733	2 726 500
Resultat	729 682	-346 500
Overføres/ disponeres driftsfond	-729 682	346 500
Prosjektene	Medgått	
Kantsoneplan Eidsberg og Rakkestad	200 000	0
Lundebyvannet forprosjekt	0	230 000
Miljøråd i landbruket	66 789	160 000

Kommentarer:

Driftsfondet er pr 15.2.2017 på kr. 2 836 481.

Overvåkningsmidler fra Fylkesmannen for 2017 ble mottatt i desember 2016 og inngår dermed i 2016- regnskapet.

Overvåkingsbudsjettet er økt betydelig, med en overføring på kr 800 000 for 2017, mot anslått 300 000 høsten 2016. Det vil legges inn et større antall bekkestasjoner i årets overvåking, samt planlagt 2 kyststasjoner. Totalt vil det brukes ca 1 130 000 på overvåking i år. Det budsjetteres med et underskudd på -346 500 som dekkes av fondet.

Prognose for økonomien i vannområde de kommende år:

Figuren nedenfor viser en prognose for årene fremover. Prosjekter skal være selvfinansiert og gå i egen balanse, og er derfor ikke med.

Det er estimert et årlig innskudd fra kommuner, fylkeskommune og stat på 1 580 000, i tråd med 2017- budsjett. Videre estimeres det et årlig innskudd på 400 000 fra Fylkesmannen øremerket overvåking. Dersom en går ut fra 2017 sitt driftsbudsjett uten å ta med overvåkingskostnader, havner man på 1 500 000. Det vil si at driftsutgifter og innskudd til vannområdedrift kommer til å gå i balanse.

Tilskudd til overvåking er som sagt forventet å ligge på ca 400 000 pr år. Årlig nivå på overvåking bør ligge på ca 600 000 kr. inkludert årsrapport. (Det er her ikke tatt med utgifter til kystovervåking, som er vanskelig å estimere og må vurderes hvert år i tråd med tildelingene.) For å dekke avviket mellom innskudd til overvåking og forventede utgifter, er det dermed et behov for å trekke ca 200 000 kr pr år av driftsfondet. Det er lagt inn høyere kostnad for overvåking i 2020 da vi intensiverer overvåkingen litt ekstra ca hvert 3. år.

Prognosen for vannområdet vil dermed se ut som følger de kommende årene:

Prognose	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Resultat drift	-30 000	-346 500	-200 000	-200 000	-350 000	-200 000
Fond	2 866 000	2 836 000	2 489 500	2 289 500	2 089 500	1 739 500
Rest fond	2 836 000	2 489 500	2 289 500	2 089 500	1 739 500	1 539 500

Ut fra dette scenariet, vil det ved utløp av denne planperioden være ca 1 500 000 igjen av fondet. I forbindelse med rullering av forvaltningsplan, vil det være behov for oppdaterte analyser for vannområdet, f.eks i form av tilførselsberegninger, reviderte tiltaksanalyser og annet grunnlag. Det er derfor fornuftig å ha en buffer i fremtidig budsjett da det noen år vil påløpe ekstra kostnader til konsulenter. Det kan også komme andre utgifter som er vanskelig å forutse nå. Dersom man ønsker å bruke mer av fondet er det naturligvis ikke noe i veien for å skru opp overvåkingsintensiteten noen år.

Møteplan 2017

Styringsgruppa			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 21. mars	kl. 9-12		Seminar på Stortinget om målkonflikten «god vannkvalitet og matproduksjon»
Tirsdag 23. mai	kl. 9-14	Sarpsborg	Befaring Tunevannet, møte, sommeravslutning
Tirsdag 21. nov.	kl. 9-12	Halden	Overvåkingsresultater, tiltaksstatus. Planer for 2017 Rådmenn inviteres

Daglig leder i samarbeid med leder av styringsgruppa vurderer tema fra møte til møte.

Faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 28. februar	kl. 12-15	Sarpsborg, Fylkeshuset	Datainnhentingssystem Årsrapport 2016 og Årsplan 2017
Torsdag 11. mai	kl. 9-12	Råde	Overvåking. Brukerinteresser.
Tirsdag 7. november	kl. 9-12	Rakkestad	Tiltaksstatus. Prosjekter.

Aktuelle temaer for faggruppe vannkvalitet i 2017 er:

- Tiltaksgjennomføring og registrering av tiltak
- Overvåking
- Brukerinteresser og brukermål, involvering, deriblant søknadsmidler til aktiviteter som involverer barn og unge

Faggruppe landbruk

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Onsdag 8. mars	9-12	Spydeberg	Datainnhentingssystem
Mai- dato ikke bestemt	9-14		Temadag kantsoner
20.-22. juni			Fagtur til Danmark (Århus)
Torsdag 30. november	9-12	Sarpsborg	RMP, gjødsling

Aktuelle temaer for faggruppe landbruk i 2017 er:

- Miljørådgivning
- Forberede rullering av RMP
- Kantsoner
- Gjødsling (ny forskrift utarbeides)

Faggruppe avløp

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
7. mars	9.30-14.00	Askim	Oppsummering avløpsprosjekter.
Tirsdag 13. juni	9-12		Overvann. Befaring?
Tirsdag 28. november	9-12	Trøgstad	Trykkavløp?

Aktuelle temaer for faggruppe avløp i 2017 er:

- Optimalisering av spredte avløpsanlegg
- Trykkavløp
- Overvannsplaner i kommunene